

RUKOVÄŤ (NIELEN) PRE ZAČÍNAJÚCEHO PODNIKATEĽA

KATARÍNA SERINOVÁ

- 1. O čo ide v podnikaní 8**
Definícia podnikania podľa platných zákonov
- 2. Kto je kto a čo je čo v podnikaní 14**
- 3. Ako naozaj začať podnikat' alebo šťastie praje pripraveným
..... 24**
Podnikateľský plán
- 4. Základné formy podnikania 30**
Čo so živnosťou počas materskej a rodičovskej „dovolenky“
Spoločnosť s ručením obmedzeným, jej výhody a nevýhody
Je dobrý nápad podnikat' prostredníctvom občianskeho združenia?
Uzatváranie zmlúv o dielo podľa Autorského zákona,
Obchodného a Občianskeho zákonníka
- 5. Chcem prejsť zo živnosti na sro, s čím mám počítať?..... 55**
- 6. Ako funguje DPH? 62**
- 7. Ako to je s daňami v živnosť a sro 67**
Špeciálna kategória Mikrodaňovník
- 8. Práca na diaľku a e-shopy, fenomén dnešnej doby 73**
Práca na diaľku
Chcete prevádzkovať e-shop?
- 9. Kde hľadať informácie a s kým sa poradiť 79**
Príklady a bonusy

Máte výborný nápad a nevíte ako začať svoje podnikanie? Potrebujete vedieť, aké sú výhody a nevýhody živnosti alebo spoločnosti s ručením obmedzeným? Strácate sa v nájdených informáciách na internete a v zložito napísaných zákonoch? Nezúfajte. V knihe Rukoväť (nielen) pre začínajúceho podnikateľa nájdete odpovede na tieto a mnoho iných otázok ohľadom podnikania na jednom mieste. Autorka, znalkyňa v odvetví Účtovníctvo a daňovníctvo, zhrnula svoje 13 ročné praktické skúsenosti z podnikateľského poradenstva a účtovníctva do knižky, ktorá vás zorientuje v základných pojmoch a otvorí vám dvere do sveta podnikateľov. Prosím, vstúpte.

ISBN: 978-80-973286-5-8

Rukoväť (nielen) pre začínajúceho podnikateľa

Katarína Serinová

Rukoväť (nielen) pre začínajúceho podnikateľa

Katarína Serinová

Cover© Katarína Serinová – webka, 2020

Copyright© 2020 by KPS Poradenské centrum s.r.o.

1.vydanie

Všetky práva vyhradené. Nie je povolené rozširovať dielo, časti diela, bonusy, ktoré dielo obsahuje iným osobám, akýmkoľvek spôsobom, bez výslovného súhlasu vydavateľstva.

ISBN: 978-80-973286-5-8

Predslov alebo ako používať túto knihu

Milá kolegyňa, milý kolega,

dovolím si takýto familiárny pozdrav, nakoľko ste si kúpili knihu pre (nielen) začínajúcich podnikateľov, a pravdepodobne chcete začať alebo už podnikáte.

Všetky hlavné okruhy, ktorým sa v knihe venujem, sú uvedené priamo na obálke knihy. Čo poviete na tento nápad? Inšpirovala ma moja kamarátka Lucia v diskusii na Facebooku. Podpora komunity je silná výhoda. Aj o tom píšem na konci knihy.

Pri čítaní jednotlivých kapitol sa nenechajte odradiť ich zdanlivou náročnosťou. Ak by bolo podnikanie jednoduché, robia to všetci. Za veľmi dôležité považujem pochopenie pojmov a minimálnu znalosť zákonov, či aspoň vedomosť o ich existencii a obsahu. Ako chcete mať úspešnú firmu, keď neviete, čo je zákonné, čo nie a kde hľadať informácie.

Z knihy si vyberte témy, ktoré potrebujete. Pri písaní knihy ma viedli postrehy, poznámky a otázky mojich klientov a klientok, ktorým som poskytla poradenstvo, vediem im účtovníctvo alebo sme spoločne pracovali na ich podnikateľských plánoch.

V tlačenej verzii knihy je medzi jednotlivými kapitolami priestor na vaše vlastné poznámky. V tejto elektronickej verzii som priestor trochu skrátila a každú poznámku som pomenovala názvom témy, ak by ste si chceli pdf vytlačiť. Používajte knihu ako pomocníka pri orientácii v pojmoch, termínoch, vzťahoch, a tiež ako inšpiráciu na začatie podnikania alebo na prechod zo živnosti na sro, či využitie iných spôsobov zárobku, ako sú autorské zmluvy. Všetko má svoje pozitíva aj negatíva a najmä, nič nie je zadarmo. A v podnikaní to platí dvojnásobne.

Prajem vám veľa užitočných chvíľ strávených s Rukoväťou a aj napriek aktuálnemu korona šialenstvu, veľa úspešných podnikateľských rokov.

Nezabudnite! Iba dve veci na svete sa musia: zomrieť a platiť dane ☺ Všetko ostatné je naša slobodná voľba.

Katarína Serinová, autorka

Obsah

Predslov alebo ako používať túto knihu	5
1. O čo ide v podnikaní	8
Mám predpoklady stať sa úspešným/úspešnou v podnikaní?	8
Definícia podnikania podľa platných zákonov	11
2. Kto je kto a čo je čo v podnikaní	14
Kto je kto	14
Právny rámec podnikania	15
Čo je čo	16
3. Ako naozaj začať podnikat' alebo šťastie praje pripraveným	24
Podnikateľský plán	24
4. Základné formy podnikania	30
4.1 Živnosť, jej výhody a nevýhody	30
Čo so živnosťou počas materskej a rodičovskej „dovolenky“	33
Praktické postrehy o živnosti	34
4.2 Spoločnosť s ručením obmedzeným, jej výhody a nevýhody	38
4.3 Je dobrý nápad podnikat' prostredníctvom občianskeho združenia?	44
Kedy sú 2% podielu na dani z príjmu 1% a kedy 3%?	45
4.4 Uzatváranie zmlúv o dielo podľa Autorského zákona, Obchodného a Občianskeho zákonníka	47
Zmluvy podľa Autorského zákona	47
Aktívne príjmy za vytvorenie diela	49
Pasívne príjmy za používanie diela	51
Zmluvy podľa Občianskeho zákonníka	54
Zmluvy podľa Obchodného zákonníka	54
5. Chcem prejsť zo živnosti na sro, s čím mám počítať?	55
5.1 Ako nastaviť odmeňovanie v sro	56
Zamestnám sa vo vlastnej sro	57
Uzavriem zmluvu o výkone funkcie konateľ'a alebo mandátnu zmluvu	57
Hospodárim dobre a ako spoločník dostanem podiel na zisku z sro (dividenda)	58
Vlastním motorové vozidlo a používam ho na podnikanie	59
Prenájom vlastnej nehnuteľnosti sro	60

6.	Ako funguje DPH	62
	Čo v prípade, ak podnikateľ nie je platiteľom DPH a obchoduje so zahraničím	64
	Praktické poznámky k DPH	65
7.	Ako to je s daňami v živnosti a v sro	67
	Špeciálna kategória Mikrodaňovník	69
	Transferové oceňovanie	70
	Praktické poznámky k dani z príjmu	71
8.	Práca na diaľku a e-shopy, fenomény dnešnej doby	73
	Práca na diaľku	73
	Chcete prevádzkovať e-shop?	75
9.	Kde hľadať informácie a s kým sa poradiť	79
	Príklady	81
	Bonusy	82

1. O čo ide v podnikaní

Podnikateľ stále nemá na Slovensku dobré meno, aj keď máme za sebou množstvo úspešných podnikateľských príbehov, a verím, že aj napriek zhoršujúcemu sa podnikateľskému prostrediu, aj veľa úspešných príbehov pred sebou. Častokrát sa stretávam s tým, že ľudia si absolútne nevedia predstaviť, čo to vlastne podnikanie je. Keď som začala so svojim bratom podnikáť, reakcia mojej mamy bola ľúbezná: „To teraz nebudeš chodiť do roboty?!“

O čo vlastne ide v podnikaní? Mnohí odpovedia jednoznačne: „O peniaze“. Nemyslím si, že ide iba o peniaze. Otvoriť svoju vlastnú firmu alebo živnosť znamená prijať určitý životný štýl, plnú zodpovednosť za seba a svoje konanie a získať uspokojenie za dobre urobenú prácu. Na konci snaženia má podnikateľ peniaze na svoj život a zadosťučinenie zo spokojnosti svojich klientov, ktorí si kúpili jeho produkt alebo dostali jeho službu. O to ide v podnikaní: o sebarealizáciu, o slobodu rozhodovania, o prácu vykonávanú s radosťou, a áno, aj o peniaze.

Aby to nebolo od začiatku také vážne a nudné, poďme sa trochu zabaviť. Myslíte si, že z vás môže byť úspešný podnikateľ alebo podnikateľka? Otestujte sa.

Mám predpoklady stať sa úspešným/úspešnou v podnikaní?

Označte odpoveď, ktorá vás najviac vystihuje.

1. Aký mám postoj k riziku. Dokážem zariskovať?

- Za žiadnych okolností. Riziku sa snažím vždy vyhnúť.
- Ak to je nevyhnutné, tak áno, avšak nemám z toho dobrý pocit a riziku sa vyhnem.
- Riziko znášam bez problémov, vôbec ma to neobťažuje ani nezaťažuje.
- Riziko? To je moje druhé meno. Bez rizika nie je zisk.

2. Aký podiel na rozhodovaní má vaša intuícia? Dôverujete svojej intuícii?

- Nikdy. Moje intuícia nie je správna a nespolieham sa na ňu.
- Občas sa na intuícii spoľahnem, ale nie je to pravidlom.
- Vo väčšine prípadov mi moja intuícia napovedala správne a spolieham sa na ňu.
- Vždy sa spolieham na moju intuíciu.

3. Ako hospodárite so svojimi financiami?

- a) Mám dokonalý prehľad o mojich výdavkoch a vždy viem, koľko mám na účte.
- b) Mám dobrý prehľad o mojich výdavkoch.
- c) Mám snahu manažovať svoje peniaze, ale občas neviem, či mi moje financie pokryjú všetky výdavky.
- d) Peniaze míňam priebežne ako prídu, tak aj odídu.

4. Ste súťaživý typ bez ohľadu, či je to pracovná alebo súkromná oblasť?

- a) Jednoznačne, vždy musím vyniknúť.
- b) Väčšinou áno, robím všetko čo sa dá, aby som vyhral.
- c) Občas. Závisí od toho, či mi na tom veľmi záleží alebo nie.
- d) Vôbec ma to nezaujíma, či vyhrám alebo prehrám.

5. Veci nejdú tak ako ste očakávali, čo urobíte?

- a) Dôsledne sa zamyslím nad situáciou, zvážim príčiny a dôsledky a nájdem východisko.
- b) Snažím sa pozbierať sily a skúsím to znova.
- c) Upadnem do depresie, hnevám sa na seba, na iných ľudí alebo na celý svet.
- d) Cítim sa porazený a tak to aj nechám. Ustúpim.

6. Ako sa postavíte k prekážkam a problémom?

- a) Vyberám si cestu bez prekážok a problémov.
- b) Nad riešením sa zamyslím len v prípade, že nemám iné východisko.
- c) Väčšinou sa postavím prekážkam a problémom čelom a nájdem riešenie.
- d) Problémy a prekážky neexistujú, sú to len zastávky pri ceste za úspechom.

7. Svoj cieľ plním tak, že ...

- a) si značím aj drobné kroky, ktoré smerujú k splneniu môjho cieľa.
- b) v mysli si predstavím rad krokov, ktorými sa dopracujem k svojmu cieľu.
- c) si predstavím ako splním svoj cieľ, ale ak k nemu nakoniec nesmerujem, nerobím si z toho ťažkú hlavu.
- d) sa o to chvíľu pokúšam, ale od začiatku viem, že plnenie cieľov nie je mojou silnou stránkou.

8. Svoj čas si viem zorganizovať...

- a) perfektne, čo si stanovím ako cieľ, to aj urobím.
- b) veľmi dobre, aj keď niektoré dni nie sú 100%.
- c) dosť zle. Otravuje ma plánovať si ako strávim čas.
- d) vôbec. Vždy robím niečo iné, než som pôvodne chcel/chcela.

9. Úspech alebo neúspech je ...

- a) záležitosťou šťastia a je úplne mimo mňa.
- b) vec, ktorá závisí viac od okolností a šťastia, než odo mňa.
- c) čiastočne v mojich rukách, ale ak nebudem mať šťastie, nič nezmôžem.
- d) úplne v mojich rukách.

10. Pri rozhodovaní...

- a) zvážim všetky možnosti a rozhodnem sa.
- b) sa poradím s kolegami alebo kamarátmi a potom sa rozhodnem.
- c) sa rozhodnem rýchlo bez uváženia možností. Čo mi napadne ako prvé, to urobím.
- d) stále váham, pokiaľ nie som okolnosťami prinútený/prinútená rozhodnúť sa.

11. Podnikám už šesť mesiacov a stále sa mi nedarí zarobiť peniaze. Čo urobím?

- a) Rozhodne sa nevzdám a pokračujem, lebo svojmu produktu verím.
- b) Stále sa snažím, ale peniaze sa snažím získať aj z iných zdrojov.
- c) Vzdám to a radšej sa zamestnám.
- d) Nič.

12. Určite mám predpoklady na podnikanie, lebo...

- a) som v minulosti už rozbehol/rozbehla aktivity, ktoré mali úspech.
- b) som zistil v mojom okolí, že o môj produkt bude záujem.
- c) som v mojom zamestnaní vedel/vedela dobre manažovať iných ľudí.
- d) moja mama tvrdí, že by som mal/mala začať podnikáť.

Ku každej odpovedi pridajte bodovanie podľa uvedenej tabuľky:

Otázka	a	b	c	d
1.	1	2	3	4
2.	1	2	3	4
3.	4	3	2	1
4.	4	3	2	1
5.	4	3	2	1
6.	1	2	3	4
7.	4	3	2	1
8.	4	3	2	1
9.	1	2	3	4
10.	4	3	2	1
11.	4	3	2	1
12.	4	3	2	1

Vyhodnotenie

Bola by škoda nezačať budovať vlastnú firmu (37 – 48 bodov)

Je jasné, že v podnikaní naplníte svoj potenciál, poradíte si v každej situácii a vaše zručnosti, časový manažment a pozitívny prístup sú predpokladom úspešného podnikania. Tvrdá práca a rozvíjanie vašich silných stránok je to, čo sa v podnikaní počíta. Obklopte sa ľuďmi, ktorí vyvážia vaše slabé stránky a úspech je, takmer, zaručený.

Predpoklady tu sú, no ešte niečo chýba (25 – 36 bodov)

Rozhodne máte niekoľko zručností a vlastností, ktoré z vás môžu spraviť úspešného podnikateľa, či podnikateľku. Avšak, bez disciplíny to nepôjde, teda od zlepšenia vašej disciplíny. Pozrite si odpovede, kde ste získali najmenej bodov a zamyslite sa, ako by ste vedeli svoje postoje alebo zručnosti zlepšiť.

Podnikanie vám spokojnosť neprinesie (12 – 24 bodov)

Nie každý môže byť podnikateľ, rovnako ako nie každý môže byť manažér alebo vedec. Pokiaľ naozaj chcete začať podnikáť, najskôr popracujte na svojej disciplíne, zručnostiach a schopnostiach. Nechajte sa inšpirovať príbehmi úspešných podnikateľov alebo navštívte kurzy podnikania. Možností je veľa, ale jednoznačne, pokiaľ nechcete znášať riziko z neistoty zárobku, zostaňte vynikajúcim zamestnancom.

Tento test berte, samozrejme, s rezervou. Slúži skôr na pobavenie. No ak ste pri otázkach 1, 3, 6, 8, 9 a 11 dosiahli menej bodov než 3, premyslite si, či je podnikanie to pravé pre vás. Alebo si nájdite obchodného partnera, ktorému dôverujete. Aj keď sa hovorí, že dvaja partneri sú vo firme veľa a jeden málo 😊

Definícia podnikania podľa platných zákonov

Pozrime sa na to, ako definujú podnikanie jednotlivé zákony. Inak, ak začínate podnikáť alebo počujete po prvýkrát, že existujú nejaké zákony, skúste si ich aspoň prelistovať. Vrelo odporúčam.

Zákon č. 455/1991 Zb. Živnostenský zákon, §2:

Živnosťou je sústavná činnosť prevádzkovaná samostatne, vo vlastnom mene, na vlastnú zodpovednosť, za účelom dosiahnutia zisku alebo za účelom dosiahnutia merateľného pozitívneho sociálneho vplyvu, ak ide o hospodársku činnosť registrovaného sociálneho podniku podľa osobitného predpisu, a za podmienok ustanovených týmto zákonom.

Zákon č. 513/1991 Zb. Obchodný zákonník §2 ods.2:

Podnikaním sa rozumie sústavná činnosť vykonávaná samostatne podnikateľom vo vlastnom mene a na vlastnú zodpovednosť za účelom dosiahnutia zisku alebo na účel dosiahnutia merateľného pozitívneho sociálneho vplyvu, ak ide o hospodársku činnosť registrovaného sociálneho podniku podľa osobitného predpisu.

Zákon č. 222/2004 Z. z. Zákon o dani z pridanej hodnoty, §3 ods. 2

Ekonomickou činnosťou (ďalej len „podnikanie“) sa rozumie každá činnosť, z ktorej sa dosahuje príjem a ktorá zahŕňa činnosť výrobcov, obchodníkov a dodávateľov služieb vrátane ťažobnej, stavebnej a poľnohospodárskej činnosti, činnosť vykonávanú ako slobodné povolanie podľa osobitných predpisov, duševnú tvorivú činnosť a športovú činnosť. Za podnikanie sa považuje aj využívanie hmotného majetku a nehmotného majetku na účel dosahovania príjmu z tohto majetku; ak je majetok v bezpodielovom spoluvlastníctve manželov, považuje sa jeho využívanie na účel dosahovania príjmu za podnikanie v rovnakom pomere u každého z manželov, ak sa manželia nedohodnú inak.

Definície sú pomerne jasné. Zákon o DPH má najširšiu definíciu podnikania spomedzi všetkých zákonov. Tu podotknem jednu vec, ktorá mnohým živnostníkom občas nedochádza. V momente, keď si otvoríte živnosť, ste podnikatelia, či sa vám to páči alebo nie. Takže pracovať na živnosť, či dokonca sa definovať ako zamestnanec na živnosť právne neexistuje. Živnostník je podnikateľ so všetkými pozitívami aj negatívami, a preto je dobré, ba priam žiadúce, aby sa aj každý živnostník začal orientovať vo vzťahoch a pojmoch, ktoré naša legislatíva v spojení s podnikaním pozná.¹ Tak si povedzme, kto je kto a čo je čo v podnikaní.

Živnostník je podnikateľ, nie zamestnanec na živnosť. Pozor na definíciu závislej práce.

¹ Závislá práca je vykonávaná vo vzťahu nadradenosti a podradenosti zamestnanca, osobne zamestnancom pre zamestnávateľa, podľa pokynov zamestnávateľa, v mene zamestnávateľa, v pracovnom čase určenom zamestnávateľom. Závislá práca sa môže vykonávať výlučne v pracovnom pomere.

2. Kto je kto a čo je čo v podnikaní

S akými pojmami sa stretávate v bežnom aj podnikateľskom živote si povieme v tejto podkapitole. Orientácia v pojmoch vám uľahčí orientáciu v zákonoch a pomôže vám pochopiť vzájomné vzťahy.

Kto je kto

Fyzická osoba je každý občan, vy, ja, ktorý sa narodí a zastupuje sám seba. Fyzická osoba je spôsobilá na právne úkony dovŕšením plnoletosti.² Z ekonomického hľadiska môže mať postavenie zamestnanca alebo nezamestnaného.

Fyzická osoba podnikateľ. Fyzická osoba sa otvorením živnosti a pridelením IČO³ stáva podnikateľským subjektom - živnostníkom. V živnostenskom zákone je uvedené, čo nie je živnosťou.⁴

V niektorých zákonoch sa používajú pojmy fyzická osoba – podnikateľ, v niektorých pojem živnostník. Skratkou SZČO sa označujú súhrnne živnostníci, slobodné povolania, ktoré nie sú živnosťami a aj samostatne hospodáriaci roľníci.

Popravde, v týchto pojmoch je mierny chaos, rôzne zákony používajú rôzne pojmy a často ich zamieňajú: uvádzajú pojem samostatne zárobkovú činnosť alebo samostatne zárobkovo činná osoba, no v zásade ide o činnosť fyzickej osoby – podnikateľa.

Slobodné povolanie. Užším chápaním pojmu **slobodné povolanie sú činnosti spojené s využívaním výsledkov duševných činností ich pôvodcami**, čiže napr. maliari, herci, moderátori, redaktori, spisovatelia. K týmto činnostiam sa nevydáva živnostenský list a nie je potrebné predkladať nejakú úroveň vzdelania ani registráciu v profesijnej komore. Tieto osoby sa registrujú na daňovom úrade a svoje príjmy zdaňujú pod DIČ⁵.

Ďalšou skupinou slobodných povolání, sú fyzické osoby - podnikatelia, ktorí nepodnikajú podľa živnostenského zákona, napr. znalci, advokáti, daňoví poradcovia, architekti, ktorí dostávajú po predložení požadovaných dokladov o vzdelaní, o poistení a po predložení potvrdení o profesijných skúškach, IČO zo Štatistického úradu a registráciou na daňovom úrade DIČ.

² §8 ods. 1 a 2 zákona č.40/1964 Zb. Občiansky zákonník

³ IČO: Identifikačné číslo organizácie

⁴ §3 ods. 1 zákona č.455/1991 Zb. Zákon o živnostenskom podnikaní

⁵ DIČ: Daňové identifikačné číslo

Freelancer je pojem z angličtiny (freelance = pracujúci na voľnej nohe), ktorý **v našej legislatíve nenájdeme**. Freelancermi sa často označujú špecialisti z oblasti IT, marketingu, prípadne novodobí internetoví nomádi a pod. Ak má freelancer príjem na základe autorskej zmluvy, v poriadku, no ak freelancer vykonáva svoju činnosť priebežne, a robí túto činnosť sústavne, nepretržite, vo vlastnom mene, na vlastný účet, za účelom dosiahnutia zisku, **potom to je podnikanie** a je potrebné mať živnosť, čiže sa stane živnostníkom, pokiaľ je jeho činnosť živnosťou. Ak táto činnosť nie je živnosťou podľa živnostenského zákona, potom je potrebná registrácia na daňovom úrade a/alebo štatistickom úrade. Ale freelancer znie tak exoticky, však?! Tak teda, kľudne buďte freelancermi, len dodržiavajte právny rámec, ktorý u nás platí, čiže je potrebné si preštudovať aspoň živnostenský zákon.

Právnická osoba je subjekt, ktorý vznikol podľa práva, čiže bol umelo vytvorený podľa práva, môže vlastniť majetok a za svoju činnosť nesie zodpovednosť. O konkrétnych formách právnických osôb hovorí Obchodný zákonník⁶. Najznámejšími podnikateľskými formami právnických osôb sú spoločnosti s ručením obmedzeným a akciové spoločnosti, prípadne družstvá.

Na tomto mieste spomeniem pomerne novú formu podnikania (od roku 2017) s názvom *jednoduchá spoločnosť na akcie* (j. s. a.). Je to istý hybrid medzi sro a akciovou spoločnosťou, ale má aj úplne nové prvky, ktoré iné formy podnikania nemajú. Minimálna výška základného imania je 1€ a minimálny vklad spoločníka môže byť aj 1 cent vyjadrený v menovitej hodnote akcií. Akcie môžu byť iba zaknihované a registrované v Národnom centrálnom depozitári cenných papierov.⁷

Právny rámec podnikania

Aké zákony treba poznať, pokiaľ chcete začať podnikat' a mať najlepšieho šéfa pod slnkom – seba? Tu je ich stručný zoznam:

Zákon č. 455/1991 Zb. živnostenský zákon

Zákon č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník

Zákon č. 513/1991 Zb. Obchodný zákonník

⁶ §18 zákona č. 513/1991 Zb. Obchodný zákonník

⁷ Zaujímavý článok o porovnaní sro a j.s.a.: <https://www.podnikajte.sk/jednoducha-spolocnost-na-akcie/porovnanie-ja-sro>